

6 oktober 2021

Geachte Kamerleden,

Ten behoeve van het commissiedebat over Afghanistan dat geagendeerd staat op 13 oktober a.s. zouden we u graag onderstaande inbreng willen meegeven.

De noodkreten die ons blijven bereiken uit Afghanistan na het vertrek van de laatste militaire evacuatievlucht uit Kabul zes weken geleden zijn ongekend. Enkele voorbeelden: Van twee broers (waarvan één minderjarig) die geëvacueerd zijn is het hun ouders niet gelukt op het vliegveld te komen. Daarna vond er een inval van de Taliban plaats waarbij de vader is vermoord. De rest van het gezin is gewond en doodsbang. Vrouwenrechten en mensenrechten activisten en oud-medewerkers van defensie die iedere twee á drie dagen van safe house naar safe house moeten gaan vanwege bedreigingen.¹ Inmiddels zijn circa 153 media in Afghanistan gesloten en die journalisten die zo moedig zijn om nog de straat op te gaan om nieuws te rapporteren krijgen met ondervraging en mishandeling te maken wanneer de Taliban niet willen dat over iets gerapporteerd wordt. Veel (prominente) journalisten zitten ondergedoken en verplaatst van plek naar plek.

Dit zijn noodkreten van onze (oud-) collega's, van mensen die voor en met de Nederlandse overheid hebben gewerkt en van gezinsleden van Afghanen in Nederland. Noodkreten van mensen die zich hebben ingezet voor Nederland en voor de grotere missie waar Nederland voor staat. Mensen die geloven in mensenrechten en democratie en bereid waren en zijn daar veel risico's voor te lopen – letterlijk hun leven ermee op het spel hebben gezet en nog steeds zetten. Moedige Afghanen waaraan Nederland schatplichtig is. Teveel van onze mensen zijn echter achtergebleven. Mensen die evident gevaar lopen en een duidelijke link met Nederland hebben.

Als organisaties met collega's die zijn achtergebleven in Afghanistan en met intensieve contacten met Afghanen in Nederland waarvan gezinsleden nog in Afghanistan zitten, hebben wij ondertussen een goed beeld van mensen die aanspraak zouden moeten kunnen maken op hulp om naar Nederland te komen zoals bepaald in de motie Belhaj. Wij hebben deze mensen in beeld omdat dit onze (oud-) collega's zijn. Wij hebben met deze mensen samengewerkt. We hebben met deze mensen samengewerkt aan het bevorderen van mensenrechten en duurzame ontwikkeling in Afghanistan. Wij begeleiden Afghanen in Nederland die hun gezin achter hebben moeten laten in Afghanistan.

Dit is géén grote onoverzichtelijke groep. Het aantal mensen waar het om gaat ligt aanzienlijk lager dan de genoemde 26.000 mails, en het is een groep waarvan nu al bewezen kan worden dat zij een band met Nederland hebben en acuut gevaar lopen. Op basis van onze rondgang, onder andere bij ontwikkelingsorganisaties, kennisinstellingen en diasporaorganisaties met nog achtergebleven medewerkers in Afghanistan, constateren we dat het totale aantal nog te evacueren personen een fractie is van de aantallen die in de media circuleren.

Zo hebben we nu driekwart van de evacuees in de noodopvanglocaties gesproken en is het nu duidelijk dat er circa 200 kerngezinsleden van hen achtergebleven zijn in Afghanistan. Er is echter ook een groot aantal familieleden buiten het kerngezin dat gevaar loopt. De Nederlandse definitie van kerngezin is gebaseerd op de strikte definitie uit ons gezinsherenigingsbeleid en rijmt niet met de Afgaanse context. De Taliban maakt natuurlijk geen onderscheid tussen de kern- en niet kerngezinsleden. Ook hebben we zicht op 78 statushouders wiens gezinsleden nog in Afghanistan verblijven. Dit zijn cijfers die de IND gemakkelijk uit hun

¹ Zie het Volkskrant [artikel](#): *Eerste berichten over mishandeling achterblijvers in Afghanistan*, 4 oktober 2021

systeem zou moeten kunnen halen. Los daarvan schatten we in dat er enkele tientallen oud-medewerkers van EUPOL zijn achtergebleven en het aantal oud-medewerkers van defensie is ons tot nu toe onbekend. Daarnaast hebben we ongeveer 150 mensen in beeld die gewerkt hebben voor en met Nederlandse NGO's of journalisten en fixers zijn die gewerkt hebben met Nederlandse media.

Dit is uiteraard niet ons dagelijkse werk – wij doen dit met behulp van vrijwilligers en extra ingezette capaciteit. Dit is een taak van de overheid. In plaats van dat het kabinet de evacuatie verzoeken doorloopt en met ons samen werkt om mensen in kaart te brengen die gevaar lopen door hun werk met en voor Nederland – schermt het met ongefundeerde grote aantallen. Het interview met staatssecretaris Broekers-Knol in het AD is illustratief voor deze schaamteloze aanpak. Een aanpak die leidt tot lethargie en het ontorechte beeld van een onmogelijke klus. Zowel de aantallen, als het feit dat het tijdens de evacuatievluchten wel mogelijk was om deze keuzes te maken als het feit dat andere landen laten zien dat het wel kan spreken dit tegen. Evacuaties zijn wel degelijk mogelijk. Wij verwachten van de Nederlandse overheid een praktische aanpak.

Zo heeft Duitsland bijvoorbeeld [gecommuniceerd](#) dat lokale medewerkers terecht kunnen bij hun (voormalige) werkgever als contactpunt zolang de diplomatieke diensten vanuit omringende landen nog geen contact kunnen leggen voor het eventueel verstrekken van visa en andere reisdocumenten. Zoals hoogleraar Knoops eerder ook al [betoogde](#) bij EenVandaag lijkt Nederland ook terughoudender dan andere landen met het verstrekken van dergelijke reisdocumenten, dit is onacceptabel gezien de urgente dreiging. Ook hierbij kan men leren van andere landen, waar bijvoorbeeld de [VS](#) en [Frankrijk](#) actief assisteren met het uitgeven van speciale visa en andere documenten.

Op basis van bovenstaande constateren we dat het totale aantal nog te evacueren personen een fractie is van de aantallen die in de media circuleren. Wij hebben anderhalve week geleden onze hulp aangeboden aan de betrokken ministeries om achtergebleven mensen verder in kaart te brengen zodat zij zo snel mogelijk in veiligheid kunnen worden gebracht en gaan daar graag over in gesprek. Wij vragen u als Kamerlid om erop aan te dringen bij de nieuwgekozen demissionaire ministers dat het kabinet gebruik maakt van de kennis en de overzichten die onze organisaties nu hebben om zo de motie Belhaj uit te voeren. Dring er ook op aan dat het kabinet stopt met politieke spelletjes en zich richt op wat er nog wel kan: het in kaart brengen van mensen die gevaar lopen in Afghanistan door hun inzet voor en met Nederland. Adviseer om hierbij te kijken naar de aanpak van andere landen en waar mogelijk gezamenlijk op te trekken in het evacueren van achtergebleven mensen. Tot slot is het belangrijk dat achtergebleven mensen een duidelijk contactpunt hebben bij de Nederlandse overheid.

Hoogachtend,

Kees Zevenbergen	Directeur Cordaid
Sander Schaap	Manager belangenbehartiging VluchtelingenWerk Nederland
Anne-Marie Snels	Oud-Voorzitter Defensievakbond AFMP
Jan Gras	EUPOL vrijwilligersgroep
Leon Willems	Directeur Free Press Unlimited

cc dhr. H. Kamp, demissionair Minister van Defensie
dhr. B. Knapen, demissionair Minister van Buitenlandse Zaken
mevr. A. Broekers-Knol, demissionair Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid